

Lotte & Søren Hammer

Wraak

A.W. Bruna Uitgevers B.V., Utrecht

Proloog

Alles heeft zijn prijs.

En misschien moest de prijs voor eeuwenlange roofofbouw op de natuur betaald worden in de Diskobaai in Groenland, in elk geval als kleine aanbetaling vóór de vervaldatum van de echt grote termijnen. Dat dacht de kanselier toen ze over de fjord uitkeek.

De Deense minister van Milieu volgde onwillekeurig haar blik, en hetzelfde gold voor de journalist die hen aan het interviewen was. Het uitzicht was adembenemend, ijsschotsen van allerlei afmetingen deinden rustig op het blauwkoude water, en daartegenover de gletsjer als een ruige, witte muur die de zomerzon weerspiegelde en zijn toeschouwers dwong hun ogen dicht te knijpen. Af en toe kalfde er door de zon een stuk van een ijsberg af, zodat een laag gerommel de heldere lucht spleet en door de baai weergalmde.

Na een tijdje schraapte de journalist zijn keel. Hij had geen antwoord gekregen op zijn laatste vraag en probeerde discreet het gesprek te hervatten, maar aangezien de kanselier nog steeds geen aanstalten maakte om te antwoorden, richtte hij zijn vraag in licht aangepaste vorm tot de Deense minister, ditmaal in het Engels.

‘Waarom moeten we helemaal naar Groenland afreizen om de opwarming van de aarde te begrijpen? Wat kunnen de wereldleiders hier te weten komen dat ze niet net zo goed thuis zouden kunnen leren?’

De minister glimlachte welwillend en dacht intussen na. Het was duidelijk dat ‘wereldleiders’ niet over haar ging, maar uitsluitend naar haar gast verwees, wat wel begrijpelijk was maar tevens een gevoelig punt. Ze wist heel goed wat de reden was. Na de rondleiding van een handvol Amerikaanse senatoren, een paar maanden geleden, was ze door de Deense oppositie ook al van klimaattoerisme beschuldigd, en het klopte ook wel dat de kanselier niet noodzakelijkerwijze de bijna vierduizend kilometer van Berlijn naar Ilulissat hoefde te reizen om te begrijpen dat het poolijs aan het smelten was. Dat kon iedereen onmiddellijk constateren die satellietfoto’s van de Noordpool van nu en tien jaar geleden met elkaar vergeleek. Of van de Zuidpool trouwens. Waar het om ging, was wat je kon doen om de ont-

wikkeling te keren – of meer realistisch: de schade te beperken – en daarop gaf de gletsjer geen antwoord, en de satelliet ook niet.

De kanselier draaide haar hoofd om en keek de minister met een plagerig lachje aan, blijkbaar net zo benieuwd naar haar antwoord als de journalist. Door de paranoïde gedachte dat dit afgesproken werk van de twee Duitsers was, brak de minister het zweet uit en bevangen door het gevoel dat ze examen moest doen, maakte ze de rits van haar windjack open. Niet alleen vertegenwoordigde haar gast 83 miljoen mensen, ze had ook nog een doctorsgraad in kwantumchemie.

De rits wilde niet open, waardoor ze een paar seconden extra denktijd kreeg voor haar antwoord. Toen zei ze oprecht: ‘Niets.’

‘Waarom zijn we hier dan?’

Heel even overwoog ze of ze zou vertellen over de ongeveer vierduizend Groenlandse vangers wier oeroude levensonderhoud nu was tenietgedaan door temperatuurstijgingen die hier veel harder aankwamen dan in de rest van de wereld. Maar dat zou een vergissing zijn. Haar klimaatconferentie was mondiaal en dat signaal zou dus fout zijn. In plaats daarvan zei ze: ‘Omdat politici ook mensen zijn en geen mens dit decor vergeet.’

De journalist leek het hiermee eens te zijn en de kanselier glimlachte breed, blijkbaar tevreden met het antwoord. De minister dacht dat dit misschien de sfeer kon verbeteren, zodat ze de gelegenheid zou krijgen om politieke kwesties te bespreken met de vrouw die zich nu naar de wachtende helikopters begaf. De kanselier zou een belangrijke steun kunnen zijn op de klimaatop over twee jaar in Kopenhagen. Tot nu toe had de Duitse echter veel meer belangstelling getoond voor wat ze meemaakte dan voor politieke discussie. Degene met wie ze het meest had gesproken, was de meegereisde glacioloog, en de Deense milieuminister had slechts zeer beperkt gelegenheid gekregen om op audiëntie te komen.

Haar hoop op politiek debat bleek echter tevergeefs, want ook in de helikopter koos de kanselier voor de wetenschapper. Ze zorgde ervoor dat ze naast hem zat toen de machine over de ijskap vloog en de twee waren snel weer verdiept in een wetenschappelijk gesprek, waar de minister met haar schoolduits maar weinig van kon volgen. Ze voelde de vermoeidheid en moest zichzelf knijpen om niet in slaap te vallen. Het uitzicht was saai – eentonig wit ijs – en de ambtenaar naast haar sliep al. Af en toe kwamen er kleine snurkjes uit en ze overwoog hem een por te geven, maar liet dat. Ze haalde een tijdschrift uit haar tas en begon daar ongeïnspireerd in te lezen, waarna ze toch al gauw indutte.

De minister werd ruim een uur later ruw gewekt. De glacioloog schreeuwde en maakte wilde handgebaren. De kanselier was uit haar stoel overeind gekomen en gebaarde druk uit het raam, waarna ze bevel gaf om de helikopter te laten omkeren. Het duurde even, maar toen werd ze gehoorzaamd.

1

Hoofdinspecteur Konrad Simonsen kneep zijn ogen dicht tegen de poolzon, die laag aan de langgerekte horizon stond. In de verte, waar de hemel en het ijs samensmolten, was de wereld groen en blauw in heldere pastelkleuren, alsof de natuur wilde vertellen dat er heel ver hiervandaan veel vriendelijker locaties waren. Wat een plek om je leven te eindigen! Hier op deze plek vermoord worden was fout, heel erg fout. Hij probeerde die gedachte van zich af te schudden. Het was een dwaze gedachte. Alsof het voor haar enig verschil maakte. Een tijdlang keek hij naar zijn lange schaduw en liet die triest naar een paar kleine scheurtjes in het ijs reiken, totdat zijn arm moe werd. Toen keek hij weer naar de nevelige zon, die eerder kou leek uit te stralen dan warmte, en hij voelde een steek van onbehagen. Zonnen horen op en onder te gaan, en niet monotoon langs de hemelboog te wandelen en dag en nacht één te maken.

In een vergeefse poging de moeheid te verjagen, sperde hij zijn ogen wijd open en draaide hij zich naar de wind toe. Veel meer dan drie uur in totaal had hij het afgelopen etmaal niet geslapen, en het kwam hem onwerkelijk voor dat er een nieuwe dag was begonnen. Hij wreef met zijn handen in zijn gezicht en genoot een ogenblik van het duister. Zou ze aan voorjaarsbloemen, aan warme witte zandstranden of misschien aan een midzomervuur hebben gedacht voordat het voorbij was? Waarschijnlijk niet. Desalniettemin had het iets vernederends dat ze hier in the middle of nowhere moest sterven, hier waar de wereld veel te groot was en levende wezens niet thuis hoorden. Op een bepaalde manier had de moordenaar haar dubbel geschonden.

Hij keek op zijn horloge en stelde vast dat het even over halfacht was, Deense tijd. Wat dat in Groenlandse tijd was kon hij niet zo gauw bedenken. Hij onderdrukte een geeuw en vond dat hij abnormaal uitgeput was. Vanmorgen had hij vergeten zijn pillen te nemen, of liever – want er was geen reden om voor zichzelf te liegen – wéér vergeten zijn pillen te nemen, en nu merkte hij het effect daarvan. Hij snakke naar een verboden peuk, een gevoel dat akelig in hem knaagde, eentje maar, of misschien een halve, net

genoeg om de vermoeidheid even te verjagen. Hij tikte routineus op zijn borst om zich ervan te vergewissen dat zijn sigaretten in zijn binnenzak zaten, maar stelde zijn voornemen om er een op te steken vastberaden nog een paar minuten uit, zodat hij zich er nog een tijdje op kon verheugen. Een jaar geleden – of waren het er onderhand twee? – was er diabetes bij hem vastgesteld. Deze ziekte, plus een omgeving die zich zorgen om hem maakte, had hem gedwongen zijn leven te veranderen, of ten minste proberen te veranderen.

Een onbestemde angst maakte dat hij weer op zijn horloge keek. Het resultaat was hetzelfde als net en daar had hij niets aan, dus hij draaide zich naar zijn buurman en vroeg: ‘Weet jij hoe laat het is?’

De Groenlandse rechercheur keek even naar de zon en antwoordde kort: ‘Het is drie uur geweest.’

Het was een man van weinig woorden, en dat maakte de wachttijd er niet makkelijker op. Trond Egede was zijn naam, maar dat was dan ook nageenough alles wat Konrad Simonsen van hem wist. Hij overwoog of hij terug zou gaan naar het vliegtuig en zou proberen een beetje te slapen totdat de technische rechercheurs klaar waren. De harde en ongemakkelijke stoel, die hij op de reis van Nuuk hierheen had vervloekt, kwam hem nu aanlokkelijk voor. Een beetje slaap was beter dan helemaal geen slaap, en het was zinloos om samen met een zwijgende collega te staan kijken naar vier mensen die er niet sneller of langzamer van gingen werken als ze werden bekeken. Maar het zou zijn zwijgzame partner misschien kwetsen als hij nu wegging, en het leed geen twijfel dat een goede en vlekkeloze samenwerking met de politie van Nuuk cruciaal was in de nabije toekomst. Hij zou ook de regels aan zijn laars kunnen lappen en zich bij de technici kunnen voegen. Hier was geen gevaar dat hij de plaats delict zou vervuilen. Aan de andere kant liep hij het risico weggestuurd te worden, en dat zou enerzijds vernederend zijn en anderzijds een onprofessioneel signaal afgeven, dus de conclusie was even voor de hand liggend als deprimerend: hij moest blijven staan waar hij stond.

Omdat hij toch niets beters te doen had, probeerde hij een gesprek te beginnen.

‘Hoe kun je eigenlijk door naar de zon te kijken vaststellen dat het drie uur is? Ik bedoel, je kunt toch geen positie bepalen – of hoe dat ook moge heten – als je omgeven bent door plat ijs, de hele horizon rond?’

Omstandig trok de man zijn ene handschoen uit en schoof de mouw van zijn windjack omhoog over zijn polshorloge. Pas toen hij de handschoen weer had aangetrokken zei hij: ‘Het is dertien minuten over drie.’

‘Dus je had gelijk.’

‘Ja.’

‘Alleen door naar de zon te kijken. Zonder een vast referentiepunt.’

‘Ja.’

Konrad Simonsen gaf het op en concentreerde zich op het gelijkzetten van zijn eigen horloge. Dan gebeurde er tenminste iets. Ineens kreeg hij een akelig vermoeden, een kleine knagende scepsis, die niets zou moeten betekenen maar dat toch deed. Net zoals de angst van zojuist.

‘s Middags dan toch?’

Hij probeerde het terloops te vragen. Toch hoorde hij zelf hoe verontrust het klonk.

De Groenlander draaide zich om, keek hem taxerend aan en antwoordde toen: ‘Ja, ’s middags. Is je tijdzin in de war?’

‘Ik wist niet dat dat woord bestond. Maar het is waar – ik twijfelde even.’

‘Het kan best beangstigend zijn.’

Konrad Simonsen knikte en ontspande. Met moeite viste hij zijn sigaretten uit zijn binnenzak, stak er eentje op en inhaleerde gretig. Daarna sloot hij weer aan bij de stilte die teruggekeerd was. Toen hij klaar was met roken, bukte hij, drukte de sigaret netjes uit op het ijs en stak de peuk vervolgens in zijn zak. De Groenlander bekeek hem belangstellend.

Konrad Simonsen probeerde weer een gesprek te beginnen: ‘Vertel eens, kom je hier vaak?’

Het gezicht van de man plooidde zich in een lach die hem op een stout trolletje deed lijken. Konrad Simonsen kon een glimlach niet onderdrukken.

‘Dat dacht Arne ook al, je maat bedoel ik. Ik ben zijn achternaam vergeten.’

Hij knikte in de richting van het vliegtuig in plaats van te wijzen.

‘Arne Pedersen, hij heet Arne Pedersen.’

‘Dat is waar ook. Maar goed, net zoals jij had hij het idee dat ik regelmatig even op en neer ga naar de ijskap. Vierhonderd kilometer heen, gauw hier een ommetje maken en dan met een frisse rode bloes op de wangen weer naar huis.’

De ironie van de man was niet gemeen, eerder vrolijk.

‘Oké, ik vat hem. Je bent hier niet eerder geweest. Natuurlijk ben je hier niet eerder geweest.’

‘Dat is ook weer niet helemaal juist, want ik ben hier gisteren geweest, maar verder is het niet een plaats waar ik vaak kom. Waarom zou ik?’

Ze knikten allebei, en Konrad Simonsen was even bang dat het gesprek zou stokken.

Maar de man zei: ‘Arne Pedersen vertelde dat jij de zaak niet wilt bespreken voordat je háár hebt gezien; dat dat een soort van principe van je is.’

‘Principe is misschien een beetje overdreven. Zo rigide is het nou ook weer niet, maar het klopt dat ik liever wil wachten, als dat wat jou betreft ook goed is. Maar er zijn wel een paar punten waar we het nu heel goed over zouden kunnen hebben. Het is geen geheim dat ik halsoverkop in deze zaak ben gegoooid.’

De man onderbrak hem lachend: ‘Ja, dat heb ik gehoord. Arne Pedersen vertelde dat je op vakantie zou gaan. Naar wat zuidelijker oorden dan waar je nu bent beland.’ Hij lachte weer. Konrad Simonsen mocht hem steeds meer.

‘Dankjewel dat je me er even aan hebt herinnerd dat ik op weg naar Punta Cana had moeten zijn. Dat is in de Dominicaanse Republiek, als je niet helemaal thuis bent in de topografie. En daar zou ik onder een palmboom liggen luieren samen met mijn vriendin, totdat we werden gehaald door het goeie ouwe schip *Legend of the Seas* van de Royal Caribbean Cruise Line, en... ja, het doet gewoon te veel pijn om aan de rest te denken.’

‘Geen dank, het was me een genoegen.’

‘Hoe dan ook, er is niet echt tijd geweest om me te vertellen wat er gisteren eigenlijk is gebeurd, of misschien wisten de mensen die ik heb gesproken het niet. Klopt het echt dat de Duitse kanselier de dode heeft gevonden?’

‘Nee, dat niet, maar het scheelde niet veel. Een gletsjerexpert, een glacioloog, ontdekte haar en die liet haar aan de kanselier zien.’

‘Zat jij in het vliegtuig toen het gebeurde?’

‘Nee, maar ik heb het verhaal van iemand die daar wel was. Overigens was het een helikopter. Nou ja, er waren drie helikopters, drie van die grote Sikorsky S-61’s van Air Greenland, je weet wel, die legendarische rode, die “Sea King” worden genoemd.’

Konrad Simonsen had geen idee waar het over ging, maar de beleefdheid gebod hem met een pertinente leugen te antwoorden: ‘Ja, ze zijn indrukwekkend.’

‘Precies, dat vind ik ook. Maar goed, er was een machine voor de kanselier en de Deense minister van Milieu en hun naaste ambtenaren, eentje voor de beveiliging en ondergeschikt Duits stafpersoneel, en dan nog een voor de journalisten. De helikopter van de kanselier vloog voorop. De geplande route was ongeveer een cirkel over de ijskap, van Ilulissat bij de Diskobai naar Nuuk, waarvandaan ze met gewone vliegtuigen verder zouden gaan naar Kopenhagen en Berlijn. Zij – ik bedoel de kanselier – stond erop dat de route helemaal naar het midden van de ijskap zou voeren, wellicht gedacht vanuit het misverstand dat het afsmelten daar het ergst is. Maar goed, dat was haar wens en daar ging niemand tegenin.’

‘Maar wat is er te zien dan?’

‘Niets bijzonders. Als je de eerste plas met smeltwater hebt gezien – en daarvan zijn er een heleboel op de gletsjer bij Ilulissat, dus na twee minuten vliegen – dan is er niet veel zinnigs meer aan om de volgende honderd ook nog te bekijken. Overigens komen ze steeds minder voor naarmate je verder op het ijs komt en zoals je zelf kunt vaststellen is er hier niet veel anders om naar te kijken.’

Konrad Simonsen gaf een diplomatiek antwoord: ‘Het is hier fascinerend, maar misschien een beetje eentonig.’

‘Tja, zo kun je dat wel zeggen. Desalniettemin vond de kanselier de trip uiterst interessant, en hetzelfde gold natuurlijk voor de glacioloog. Hij zat naast haar en gaf tijdens de hele vlucht college. Tot grote ergernis van de milieuminister, geloof ik.’

‘Wilde zij de ijskap niet zien?’

‘Nee, ze wilde waarschijnlijk over politiek praten. Er waren twee politici van het Groenlands Zelfbestuur mee, van wie ik er een heb gesproken, en hij zegt dat ze stiekem een beetje zaten te lachen. Niemand had gedacht dat de kanselier zo in de rol van cursist zou opgaan. Een tijdje geleden had de milieuminister bezoek uit de Verenigde Staten, senatoren en dat soort volk, met dezelfde bedoelingen, maar toen gebeurde het tegenovergestelde. De Amerikanen beschouwden de rondleiding als een plezierreisje, en een ervan vroeg zelfs of hij een rendier mocht schieten, wellicht bedoeld als grapje, maar de lokale pers was erg verontwaardigd, en natuurlijk hadden zij er geen zin in om meer van de ijskap te zien dan hoogst noodzakelijk.’

Konrad Simonsen bracht hem terug bij het onderwerp: ‘Maar dat wilde de kanselier dus wel?’

‘Ja. De helikopter vloog zo laag mogelijk. Verder was iedereen uitgerust met een verrekijker, die niemand na het eerste halfuur vliegen nog gebruikte, behalve de kanselier en de glacioloog. De Denen zaten te dutten en de Duitsers zaten op hun laptops te tikken, zegt mijn bron.’

Hij glimlachte, en Konrad Simonsen merkte op: ‘Dat klinkt als een uitstekende werkverdeling. Wat gebeurde er toen?’

‘Nou, toen gebeurde er ongeveer een uur lang niets meer. Ik weet niet hoe snel zo’n helikopter vliegt, maar een uur, anderhalf uur klopt vast prima. De kanselier kreeg haar klimaatles en de anderen waren bezig met hun eigen zaakjes. Totdat zij en de wetenschapper opeens begonnen te schreeuwen, vrij onsamenvattend en opgewonden in het begin, begreep ik, maar dat was natuurlijk omdat ze het lijk hadden ontdekt. Dus na een kleine discussie keerde de piloot de helikopter en vlogen ze terug om de plek weer te vinden, en dat was dus hier.’

‘Zijn ze geland?’

‘Nee, ze hebben alleen een paar minuten in de lucht gehangen terwijl de piloot de coördinaten rapporteerde. Een of ander vooruitziend type had genoeg tegenwoordigheid van geest om via de radio de helikopter met journalisten weg te dirigeren voordat de verzamelde wereldpers de tijd had om mooie foto’s te maken. Wellicht vanuit het verstandige gezichtspunt dat het de voorgenomen klimaatagenda zou verpesten. Je begrijpt het, moord is gebruikelijker krantennieuws dan smeltend poolijs. Maar de operatie lukte niet helemaal. Het verhaal lekte uit, al snel nadat het gezelschap in Nuuk was aangekomen, en er zijn een paar foto’s van de beveiligingshelikopter in omloop. Voorpaginanieuws op het hele continent. “Kanselier Sherlock

Holmes” – dat is *Bild-Zeitung* – en het hoofdartikel van *The Times* heet “Kanselier vindt vermoorde vrouw”, en dat zijn dan alleen de koppen die ik onthouden heb. De Deense kranten brengen het ook breeduit en CNN heeft het verhaal sinds gisteravond als *Breaking News*. Wil je details?

‘Nee, alsjeblieft zeg, dit is meer dan genoeg.’

‘Je maat had gelijk. Ja, nou ben ik alweer zijn achternaam vergeten – ik heb iets met namen, ik raak ze kwijt. Maar hij zei ook dat je waarschijnlijk niet erg enthousiast zou reageren. Hou je niet van de pers?’

‘Als je bedoelt in maatschappijtheoretische zin, dan wel. Maar op misdaadreporters heb ik het niet zo.’

‘Maar je bent toch beroemd geworden dankzij de pers?’

‘Hoezo beroemd, hoe kom je daar nou bij? Ik ben niet beroemd.’

‘Bekend dan.’

‘Ik ben niet bekend en niet beroemd. Hou op, zeg.’

Konrad Simonsen stampte een beetje met zijn voet op het ijs om zijn woorden kracht bij te zetten en viel bijna achterover toen zijn voet uitgleed.

‘Oké, als je er zo over denkt, maar dan moet je jezelf toch behoorlijk impopulair hebben gemaakt in Duitsland, dat de Duitse kanselier je nu in een vrieskist heeft gezet in plaats van je op vakantie te laten gaan naar de Caribische zon.’

‘Ik weet niet of ik dit wil aanhoren.’

‘Zoals je wilt. Bekende Denen hebben altijd gelijk.’

Gek genoeg vond Konrad Simonsen het leuk om door de ander geplaagd te worden. Misschien omdat de kleine man zoveel vriendelijkheid uitstraalde nu hij zijn mond eenmaal open had gedaan. Bovendien voelde hij zich toch ook wel een klein beetje trots...

‘Hou je mond.’

Ze zwegen even. Konrad Simonsen keek de man niet aan, wetend dat die van oor tot oor stond te grijnzen. Zijn gegniffel verraadde hem.

‘Ik begrijp dat jij haar al hebt gezien?’

‘Ja, gisteren, zoals ik al zei. Wij moesten toch weten waar we mee te maken hadden, maar ik heb hier niets anders gedaan dan naar haar kijken en het gebied afzetten.’

Hij knikte in de richting van de technici, waar een reeks ijzeren staven in een onregelmatige cirkel om de dode heen in het ijs was geslagen met het traditionele rood-witte plastic afzetlint ertussen.

‘Dat laatste duurde een halfuur. Het ijs is keihard, en bovendien is het op zijn zachtst gezegd overbodig, maar ik kreeg een duidelijke opdracht om het gebied af te zetten.’

‘Is ze Groenlandse?’

Zijn vrolijkheid was op slag verdwenen en het antwoord was scherp: ‘Waarom vraag je dat? Maakt dat uit?’

‘Voor de ernst van het misdrijf niet, maar verder is het een wereld van verschil, voornamelijk in verband met zeggenschap en jurisdictie. Bovendien zou ik niet weten wat ik zou kunnen bijdragen als de dode een lokale vrouw is, uit een milieu dat ik niet ken.’

‘Ze is geen Groenlandse, ze is Deense. En wat de jurisdictie betreft, daar hoef jij je niet om te bekommeren. Je mag jezelf beschouwen als leider van het opsporingsonderzoek. Zo gaat het in de praktijk, daar zijn alle partijen het over eens.’

‘Alle partijen? Ik wist niet dat er meer dan twee waren.’

‘Drie. Er zijn drie partijen, en zoals gezegd: ze zitten op één lijn.’

‘De Amerikanen.’

‘Ik dacht dat je wilde wachten totdat je haar had gezien.’

‘Ja, dat is ook zo, en met een beetje geluk duurt het nu niet lang meer. Het ziet ernaar uit dat ze de eerste fase zo ongeveer achter de rug hebben.’

Konrad Simonsen haalde onwillekeurig zijn sigaretten weer tevoorschijn. Hij dacht dat hij over het algemeen eigenlijk nog leefde als altijd, maar nu alleen met zelfverwijt, en daar werd niemand gezonder van. Hij kreeg last van zijn geweten en stopte het pakje terug in zijn zak.

Er kwam een technicus naar hen toe, een Deense vrouw, die zich op een rare, moeizame manier voortbewoog, alsof haar voetstappen ergens een voorteken van waren: zoveel stappen zonder in een oud voetspoor te lopen en ze zou aanstaande zaterdag de lotto winnen. Konrad Simonsen kende haar niet.

‘We zijn bijna klaar. Willen jullie Arne Pedersen wakker maken? Het is bijna tijd. En kijk uit: het is erg glad daar.’

Ze wees naar de plaats delict. Trond Egede knikte vriendelijk: hij zou voorzichtig lopen. Konrad Simonsen dacht dat het overal glad was en negeerde haar.